

תקוּן שְׁלוֹשִׁים וּשְׁנַיִם

ליל כ"ד באדר

הגאולה בכח "אל שדי" ע"י משה

וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה בְּזִמְנָא דְעָאֵלוּ
יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא. דְכַדִּין פְּלֵהוּ סְטָרִין
מְסַאבִּין דְהוּוּ מְתַאחֲדִין תַּמָּן, אֲתַכְנָשׁוּ
פְּחַד לְאַתְתַּקְפָּא לְקַבְלֵיהוּ. מֵאן אַנּוּן?
אֵלִין ל"א מְלָכִים. וְרָזָא דְמַלְהָ, יִשְׂרָאֵל
מְסַטְרָא דְאַבְרָהָם הָוֵה לְהוּ לְמִיעֵל
לְאַרְעָא בְּנִיחָא דְכֻלָּא, מְסַטְרָא דִימִינָא,
אֵל וְדָאֵי. דְאַתְמַר בַּהּ: וְאַרְא אֵל אַבְרָהָם
וְכוּ' בְּאֵל שְׁדֵי (שְׁמוֹת ו, ג). דְשְׁדֵי אִיהוּ
צְדִיק וְנָטִיל מִכָּל סְפִירָן. וְכַד נָטִיל
מִימִינָא אֶקְרִי הָכִי אֵל שְׁדֵי. וְכַד נָפְקוּ
מִמְצָרִים, אֵי לָא חָבוּ, הוּוּ צְרִיכִין
לְמִיעֵל בְּרָזָא דָא לְאַרְעָא בְּנִיחָא דְכֻלָּא
בְּלֵא קַרְבָּא. וְרָזָא דָא מִשְׁ"ה, א"ל
שְׁד"י, דְעֵל יְדוּ אַצְטְרִיף לְהוּ לְמִיעֵל.
פִּינּוֹן דְחָבוּ חִילָא דָא לָא אֲתַקְנִים.

וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה - בְּזִמְנָא שְׁנַכְנְסוּ
יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָא. שְׂאוּ פֶל הַצְדִּידִים
הַטְּמֵאִים שֶׁהָיוּ אוֹחֲזִים שֵׁם, הַתְּאֵסְפוּ
בְּאֶחָד לְהַתְחַזֵּק בְּנִגְדָם. וּמִי הֵם? אֵלּוּ
ל"א [שְׁלֹשִׁים וְאַחַד] מְלָכִים! וְסוּד
הַדְּבָר, יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם מֵצֵד אַבְרָהָם [חֶסֶד
- יְמִין], הִיָּה [רְאוּי] לְהֵם לְהַכְנֵם לְאַרְצָא
בְּמִנּוּחָה שְׁלֵמָה, מֵצֵד יְמִין, אֵל [חֶסֶד]
בְּוִדְאֵי. שְׁנֵאמַר בּוּ: וְאַרְא אֵל אַבְרָהָם
וְגו' בְּאֵל שְׁדֵי (שְׁמוֹת ו, ג). שְׁשְׁדֵי - הוּא
צְדִיק, וְנוֹטֵל מִכָּל הַסְּפִירוֹת. וְכֹאשֶׁר
נוֹטֵל מִיְמִין [חֶסֶד שֶׁהוּא אֵל], נִקְרָא כְּדִ:
אֵל שְׁדֵי. וְכֹאשֶׁר יֵצְאוּ מִמְצָרִים, אֵלּוּ לֵא
שְׁחָטְאוּ הָיוּ צְרִיכִים לְהַכְנֵם בְּזוֹה הַסּוּד
[שֶׁל אֵל שְׁדֵי] לְאַרְצָא, בְּמִנּוּחָה גְּמוּרָה
בְּלֵא קַרְבֵּי. וְזוֹה סוּד מִשְׁ"ה, [שֶׁהוּא
בְּמִנּוּן] א"ל שְׁד"י, שְׁעֵל יְדוּ הָיוּ צְרִיכִים
לְכַנֵּם. פִּינּוֹן שְׁחָטְאוּ, הַכַּח הוּוּ לֵא
נִתְקַנִּים.

וּבְזִמְנָא שְׁנַכְנְסוּ [לְאַרְצָא], הַסְּטָרִין אַחְרָנִין
חֲשָׁבוּ שֶׁבְכַח זֶה [שֶׁל אֵל שְׁדֵי] יִכְנְסוּ.

וּבְזִמְנָא דְעָאֵלוּ חֲשָׁבוּ סְטָרִין אַחְרָנִין
דְבְּחִילָא דָא יַעֲלוּן. מִיָּד אֲתַתְּקִפוּ

1. ל"א מלכים שעשה יהושוע מלחמה כנגדם, ע"פ יהושוע יב, ט - כד.

2. עי' "שדי דא צדיק", זהר פנחס רכב, ע"ב; שם רנח, ע"א; ת"ז, ת"י כב, סו, ע"א; ת"ז ת"י מז, פד, ע"א; ת"י ע, קכב, ע"ב.

[ולכן] מִיד הַתְּחִיבָהוּ פְּנִינָם שְׁלוּשִׁים
 וְאַחַד [מְלָכִים] פְּנִינָה א"ל זֶה, וְאוֹ
 הַצְּמִירָה יִצְחָק לְהַתְּעוֹרֵר בְּתַקְפּוֹ עַל יְדֵי
 יְהוֹשֻׁעַ, וּמֹשֶׁה, בִּינֵן שֶׁהוּא בְּסוּד שֶׁל אֵל
 שְׂדֵי, לֹא הִכְנִים אוֹתָם, אֲלֵא יְהוֹשֻׁעַ,
 שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו: פֶּאֶשֶׁר הִייתִי עִם מֹשֶׁה
 (וְגו') [אַתְּהִיהָ עִמּוֹ...], רַק חֻזַּק וְאַמִּין
 (יְהוֹשֻׁעַ א, הִזו), [חֻזַּק] – מִצַּד שֶׁל אֱלֹהִים
 [גְּבוּרָה], וְלֹא מִצַּד שֶׁל אֵל [חֶסֶד]. וְעַם
 כָּל זֹאת, מֹשֶׁה הִכִּין הַכֵּל [גַּם אֶת
 הַכְּנִיסָה לְאַרְץ עַל יְדֵי יְהוֹשֻׁעַ]. לְפִיכָּה,
 וְלִכְל הַיָּד הַחֻזְקָה, חֻזַּק וְאַמִּין בְּדָאֵי.

וּבְהַתְּחִלָּה, אֵלּוּ זְכוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם,¹
 בְּמִנּוּחָה הָיוּ יוֹצְאִים, וּבְמִנּוּחָה הָיוּ
 נִכְנָסִים. וְכִיּוֹן שֶׁלֹּא זְכוּ, נֶאֱמַר לְמֹשֶׁה
 [כְּבָר בְּמִצְרַיִם]: עֲתָה תִּרְאֶה (שְׁמוֹת
 ש, א) וְאִין אֲתָה רוֹאֶה בְּמִלְחָמָה ל"א
 מְלָכִים.² וְעַם כָּל זֶה, אִם אַחֲרֵי שִׁיּוּעָאוּ
 לֹא הָיוּ חוֹמְאִים, הָיוּ יוֹכְלִים לְהַפְּנִים
 בְּמִנּוּחָה, אֲלֵא שְׁוֶה [הַחֲטָא בְּמִצְרַיִם]
 גְּרַם לָזֶה [הַחֲטָא שֶׁל הַמְּרַגְּלִים].

וּלְעֵתִיד לְבוֹא, יָבוֹא מֹשֶׁה לְהַשְׁלִים
 הַתְּקוּן שֶׁלֹּא תִקַּן עַל יְדוֹ בַּפְּעַם
 הַרְאִשׁוֹנָה. אִז: וְהִיְתָה מְנוּחָתוֹ כְּבוֹד
 (יְשַׁעְיָה י"א), בְּיָמָיו שְׁפָתוֹב: וּבְרַחֲמִים

לְקַבְּלָהּ תִּלְתִּין וְיָחַד לְקַבְּלָהּ א"ל דָּא.
 כְּדִין אֲצִטְרִיף לְאַתְעָרָא יִצְחָק בְּתַקְפָּה
 עַל יְדֵי דְיְהוֹשֻׁעַ. וּמֹשֶׁה בְּגִין דְּאִיהוּ
 בְּרִזָּא דְּאֵל שְׂדֵי לֹא אַעַל לוֹן, אֲלֵא
 יְהוֹשֻׁעַ דְּאַתְמַר בֵּיה: פֶּאֶשֶׁר הִייתִי עִם
 מֹשֶׁה וְכוּ' רַק חֻזַּק וְאַמִּין (יְהוֹשֻׁעַ א, הִזו)
 מְסֻטְרָא דְּאֱלֹהִים וְלֹא מְסֻטְרָא דְּאֵל. וְעַם
 כָּל דָּא כִּלְא אֲזַמִּין מֹשֶׁה. בְּגִין כְּוֹ וְלִכְל
 הַיָּד הַחֻזְקָה, חֻזַּק וְאַמִּין וְדָאֵי.

וּבְקִדְמִיתָא אֵלּוּ זְכוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם,
 בְּנִיחָא הָווּ נְפָקִין וּבְנִיחָא עָאֲלִין. וְכִיּוֹן
 דְּלֹא זְכוּ אֲתְמַר לְמֹשֶׁה עֲתָה תִּרְאֶה
 (שְׁמוֹת ש, א) וְאִין אֲתָה רוֹאֶה בְּמִלְחָמָה
 ל"א מְלָכִים. וְעַם כָּל דָּא אִי בְּתַר דְּנְפָקִין
 לֹא חָאֲבוּ, הָווּ יְכַלִּין לְמִיעַל בְּנִיחָא.
 אֲלֵא דְהָא גְרַיִם לְהָאֵי.

וּלְזַמְנָא דְּאֲתִי יִיתִי מֹשֶׁה לְאַשְׁלֵמָא
 תְּקוּנָא דְּלֹא אֲתַתְּקוּן עַל יְדֵיהּ בְּזַמְנָא
 קְדָמָא. כְּדִין וְהִיְתָה מְנוּחָתוֹ כְּבוֹד

3. יצחק שהוא כנגד הגבורה - יד החזקה, ויהושוע שהוא בחינת מב"י מתחזק ביצחק, בסוד הוד הנעשית גבורה. (ראה סידור הרמח"ל בברכת "מודים").
 4. נלענ"ד לפרש הפיסקה הנ"ל כך: אלו זכו בני ישראל להאמין למשה כבר מהתחלה בעת בואו אליהם למצרים "היו יוצאים במנוחה". ואולי זה מה שרמז למעלה: "וכאשר יצאו ממצרים אלולא שחטאו", נראה שלא מדובר כאן בחטא העגל אלא בחטא זה שלא האמינו מיד בגאולה ע"י משה, ע"י שמות ה, כא; וכן שם ו, ט; וכן משמע ביחזקאל כ ה-ט.
 5. ע"י סנהדרין קיא ע"א.

גְּדוּלִים אֶקְבָּצֶד (שם נד,ז), [מִצַּד יָמִין] א"ל, וְדַאי. בְּגִלָּל זֶה [בְּזִמְנוֹ יְהוֹשֻׁעַ]: וְלִכְל הֵיד הַחֲזָקָה, לְהוֹצִיא אוֹתוֹן מִמְּאוֹת מְהָרָץ [בְּבַחֲנֵת הַל"א מְלָכִים]. וְלִכְל הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל – [זֶה רַק] לְאַחַר שִׁישְׁבוּ [יִשְׂרָאֵל] בְּאַרְץ, שִׁיפְחָדוּ מֵהֶם אוֹתָם הַטּוֹמְאוֹת שֶׁלֹּא לְהַתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם.

וְאַלְמָלָא חָבּוּ בְּאַרְץ, תְּקוּן זֶה [שֶׁל אֵל שְׁדִי] הָיָה עוֹלָה וּמְתַחֵק [וְלֹא הָיָה גְּדוּלִים]. בִּיּוֹן שֶׁחֲטָאוּ פְּתוּב: עַל נְהוּרוֹת בְּכָל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם בְּכִינוּ (תְּהִלִּים קלו,א), שִׁשָּׁם [בְּכָבֵל] נִגְלָה לָהֶם מִשֶּׁה רְעִיא מְהִימָנָא, וּבְקִשׁ לְחֹק הַתְּקוּן כְּבִרְאוֹשׁוֹנָה, וְלֹא יָכוֹל [לְתַקְּנָם]. אִזְּ הַתְּחִילוּ בְּלָם לְבַפּוֹת. וְלַעֲתִיד לְבּוֹא הוּא [מִשֶּׁה] יָבֹא לְהַשְׁלִים כָּל הַתְּקוּן [שֶׁל אֵל שְׁדִי] כְּמוֹ שֶׁרְאוּי.⁶

(ישעיה יא, י) בְּזִמְנָא דְכְּתִיב וּבְרַחֲמִים גְּדוּלִים אֶקְבָּצֶד (שם נד, ז) א"ל וְדַאי. בְּגִין דָּא וְלִכְל הֵיד הַחֲזָקָה, לְאַפְקָא אַנוּן מְסַאָבִין מְאַרְעָא. וְלִכְל הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל, לְבַתֵּר דְּקִימוּ בְּאַרְעָא, דִּינְדְּחִלוּן מִנְיָהּוּ אַנוּן מְסַאָבִין דְּלֹא לְאַתְקַרְבָּא לְהוּ.

וְאַלְמָלָא חָבּוּ בְּאַרְעָא, תְּקוּנָא דָּא הָיָה סְלִיק וְאַתְתַּקַּף. בִּיּוֹן דְּחָבּוּ פְּתִיב עַל נְהוּרוֹת בְּכָל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם בְּכִינוּ (תהלים קלו, א) דְּתַמָּן אַתְגְּלִי לְהוּ מִשֶּׁה רְעִיא מְהִימָנָא וּבְעָא לְאַתְקַפָּא תְּקוּנָא כְּבָבְדִמִּיתָא וְלֹא יָכִיל. כְּדִין שָׁרוּ כְּלָהּוּ כְּכִין. וּבְזִמְנָא דְּאֵתִי יִתִּי אִיהוּ לְאַשְׁלָמָא כָּל תְּקוּנֵין כְּדָקָא גְּאוֹת.

6. עיי' שערי אורה עמ' 112; רחמים גדולים הם בחינת כתר, וכידוע עתיד הכתר (שער הנ) להתגלות למשה רבינו.

7. בזמן עלית עזרא: עיי' ברכות ד, סע"א.

8. עיי' זהר כי תצא, ח"ג, רפ, ע"א, יחוד אל שדי (יסוד מלכות) נעשה מכוח הכתר, עיי' שערי אורה עמ' 200.

תקון שלושים ושלשה

סוד קריאת התורה

וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה בְּזִמְנָא דְקִיּוּמֵי
 יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְסִינֵי לְקַבְּלָא אוֹרֵיתָא,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְמֹשֶׁה הַגְּבִל
 אֶת הַהָר וְכוּ' (שמות יט, כג) תְּרִין יוּמִין
 אָמַר לָהּ. וְאֵלִין חֶסֶד וּגְבוּרָה, לְמִיתֵי
 לְאוֹרֵיתָא וְדָא עֲמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא.
 וּמֹשֶׁה הוֹסִיף יוֹם א' מְדַעְתּוֹ (שבת פז.)
 וְדָא דַּעַת דִּילָהּ מִמּוֹשֶׁה. דְּאֶתְמַר בֵּיהּ מֹשֶׁה
 זָכָה וְזָכָה אֶת הַרְבִּים (אבות ה, יח).
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא הָכִי לְמִיּהֵב
 זְכוּתָא לְמֹשֶׁה וְלִישְׂרָאֵל. דְּאִיהוּ לָא יְהִיב
 לָהּ אוֹרֵיתָא לְאֶתְקַנָּא אֶלָּא מְסֻטְרָא
 דְּלִתְמָא דְּאֶנּוּן שִׁית סְטָרִין. וְאֶנּוּן
 אֶתְקָרִיבּוּ לְנִטְלָא לָהּ מְסֻטְרָא דְּלַעֲלָא
 נְמִי, לְאַשְׁלָמָא תְּקוּנָא שְׁלִים בְּדָקָא
 יְאוּת. וּבְגִין דָּא רְחִים לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְחֻבִּיב לָהּ. וְרָזָא דָּא נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע
 (שמות כד, ז) בְּחוּ"ג דְּדַעַת. וּבְהוּ: מִי

וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה – בְּזִמְנָא שְׁעֻמְדוּ
 יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינֵי לְקַבְּלָא אֶת הַתּוֹרָה,
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לְמֹשֶׁה: הַגְּבִל
 אֶת הַהָר וְגו' (שמות יט, כג), שְׁנֵי יָמִים
 אָמַר לוֹ, וְאֵלוּ הֵן חֶסֶד וּגְבוּרָה, כְּדִי
 לְהַגִּיעַ אֶל הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא הָעֲמוּד
 הָאֶמְצָעִי.¹ אוּלַּם מֹשֶׁה הוֹסִיף יוֹם אֶחָד
 מְדַעְתּוֹ (שבת פז, א), וְזֶה דַּעַת שְׁלוֹ
 מִמּוֹשֶׁה,² שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו: מֹשֶׁה זָכָה וְזָכָה
 אֶת הַרְבִּים (אבות ה, יח). וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא כִּד רַצָּה [שְׂדוּקָא מֹשֶׁה הוּא
 שְׂוִיסוּף יוֹם שְׁלִישִׁי], כְּדִי לְתַתּוּ זְכוּת
 לְמֹשֶׁה וְלִישְׂרָאֵל. שֶׁהוּא [דְּהִינּוּ הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא], לֹא גִתּוּ לָהֶם אֶת הַתּוֹרָה
 אֶלָּא לְתַקּוּן מְצַד הַתְּחִתּוּנִים, שֶׁהֵם שִׁשָּׁה
 קְצוּוֹת.⁴ [אוּלַּם] הֵם [מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל]
 הִתְקַרְבּוּ לְקַחַת אוֹתָהּ גַּם מְצַד שְׁלֹ
 לְמַעַלָּה [דַּעַת],⁵ לְהַשְׁלִים תְּקוּן שְׁלִים
 כְּמוֹ שְׂרָאוּי. וּבְגַלְלָא זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אוֹהֵב אוֹתָם [אֶת יִשְׂרָאֵל] וּמְחַבֵּב אוֹתָם.
 וְסוּד זֶה [הוּא מַה שֶּׁאֲמָרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל]:

1. עי' שמות יט, י.

2. עי' ת"ז תי' יט, מ, ע"א.

3. משה הוא כנגד דעת דד"א; עיין שער הגלגולים פ' כו; זהר הרקיע ס"ד פר' תרומה קמג, ע"ב; לק"ת שמות נה-נו ע"א.

4. ששה קצוות דהיינו: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד - בחינת זעיר אנופין.

5. דעת שהוא כולל גם חכמה ובינה דהיינו ספירות העליונות.

6. תיקון שלם - דהיינו אילן של עשר ספירות (תחתונות ועליונות).

נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע (שם כדו) בַּחֲסִדִים
 וּגְבוּרוֹת שֶׁל דַּעַת. וְעַל זֶה [פְּתוּב]: מִי
 יִתֵּן וְהָיָה לְבַבְּם וְגו' (דְּבָרִים ה,כו) בְּגִלְלָה
 שֶׁהַתְּמַסְרוֹ מַעֲצָמָם לְיוֹתֵר מִמֶּה שֶׁבִקֵּשׁ
 לִיתֵן לָהֶם הַפְּלִיאָה. וּכְנֻגָד זֶה, זֶפְנוּ לַתּוֹרָה
 חֲדָשָׁה לַעֲתִיד לָבוֹא.⁷ אָבֵל פֶּאן
 [בַּחֲסִידוֹת שֶׁלָּהֶם בְּזִמְנֵן מִתֵּן תּוֹרָה]
 הַלּוּיָה אֶהְבֵּת יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם:
 צְדִיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים (שְׁמוּאֵל ב
 כג,ג). וְזֶה סוּד, וְלִכְלֵל הַיָּד הַחֲזֻקָה,
 שֶׁנִּכְנָסִים בְּלֹא רְשׁוּת.⁸ שְׁהִירֵי מִצַּד שֶׁל
 מִטָּה עוֹשִׂים אֵת חוֹבָתָם בְּלִבָּד [בְּחִינַת
 צְדִיקוּם]. אָבֵל פֶּינֵן שֶׁנֶּתְמַסְרוּ לַעֲבוּדָה
 עֲלִיּוֹנָה [בְּחִי' דַּעַת], הֵם [נִקְרָאִים]
 חֲסִידִים, [שֶׁעָשׂוּ] לַפְּנִים מְשׁוּרֵת הַדִּין.⁹

וְלִכְלֵל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל - בְּזִמְנֵן שֶׁפְּתוּב:
 וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם וְכֹו' (שְׁמוֹת יז,יז).
 וְסוּד הַדְּבָרִ: וְהָיָה קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחֻזֵק
 מְאֹד (שָׁם שֵׁם, יט). שֶׁכְּמוֹ שֶׁהוּא [קוֹל
 הַשׁוֹפָר] הָיָה מִתְגַּלְּה, כִּדְ הוּוּ יִשְׂרָאֵל
 מִתְקַרְבִּים לְמוֹלוֹ, לְחֻזֵק אוֹתוֹ, וְהוּא
 מִתְחַזֵּק יוֹתֵר. וּמֹשֶׁה עָשָׂה הַכֹּל לְטוֹבָתָם
 שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל. לְפִיכֵד, וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת
 הָעָם לְקִרְאֵת הָאֱלֹהִים וְגו', שֶׁכְּמוֹ שֶׁהוּוּ

יִתֵּן וְהָיָה לְבַבְּם וְכֹו' (דְּבָרִים ה, כו) בְּגִינֵן
 דְּאֶתְמַסְרוּ מִגְּרַמְיָהוּ לְיִתֵּיר מִמֵּאֵי דְבַעֲי
 לְמִיָּהֵב לָהּ מִלְּפָא. וְלִקְבֵּל דָּא זִפְוֵן
 לַתּוֹרָה חֲדָשָׁה לְזִמְנָא דְאֶתִי. אָבֵל הַכָּא
 תְּלִיא רְחִימֵו דִּישְׂרָאֵל, דְּאֶתְמַר בְּהוּ:
 צְדִיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים (שְׁמוּאֵל ב כג,
 ג). וְרָזָא דָּא וְלִכְלֵל הַיָּד הַחֲזֻקָה דְעִילִין
 בְּלֹא בַר. דְּהָא מִסְטְרָא דְלִתְתָּא עֲבָדִין
 חוֹבָה דְלֵהוּן. אָבֵל בְּגִינֵן דְּאֶתְמַסְרוּ
 לְפִלְחָנָא עֲלָאָה, אֲנוּן חֲסִידִים לַפְּנִים
 מְשׁוּרֵת הַדִּין.

וְלִכְלֵל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל, בְּזִמְנָא דְכְּתִיב:
 וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם וְכֹו' (שְׁמוֹת יז, יז).
 וְרָזָא דְמִלָּה וְהָיָה קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחֻזֵק
 מְאֹד (שָׁם שֵׁם, יט). דְּכַמָּה דְאִיְהוּ הָיָה
 מִתְגַּלְּי, הִכִּי הוּוּ יִשְׂרָאֵל מִתְקַרְבִּין
 לְקַבְּלָה לְאֶתְקַפָּא לָהּ, וְאִיְהוּ מִתְתַּקַּף
 יִתֵּיר. וְכֹלָא עֲבִיד מֹשֶׁה לְטִיבוֹתָא דְכָל
 יִשְׂרָאֵל. בְּגִינֵן כִּדְ וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם

7. עי' ויקרא רבה פרשה יג,ג; ולעיל בתי' יח, הערה 15, עמ' קמ-קמ"ד ובמבוא.

8. דעייילין בלא בר - דהיינו בלא רשות, ע"פ סוכה מה, ע"ב: אלו שנכנסים [למעלה] בלא רשות, עי' לעיל תי' כח, הערה 3. עי' זהר, לך לך, עמ' סע"א: "מה תיתן לי, דהא ידענא, דלא קביל אגר למיעל ביה בההוא עלמא בר נש דלא אוליד בר". ועי' זהר, וישב, עמ' קפז, ע"א: "דההוא מ"ח בלא בנין וכו'".

9. ראה ההגדרה של החסידות ע"פ רבנו, עיין מסילת ישרים פ"ח: "אמנם מי שאוהב את הבורא ית' שמו, אהבה אמיתית, לא ישתדל ויכון לפטור עצמו במה שכבר מפורסם מן החובה... נמצא כלל החסידות הרחבת קיום המצוות בכל הצדדים והתנאים שראוי ושאפשר... שהוא להוסיף על המפורש... שיהיה נחת רוח לפניו יתברך. זהו גדר החסידות האמתית"; עיין אגרות רמח"ל, אוצרות רמח"ל עמ' שנא.

הדרגות מתגלות, כך היה משה מקרב את ישראל לפנייהם לחזק אותם, והם [המדרגות] היו מתחזקות תמיד. לפיכך: הולך וחזק מאד. וכמו שמושה התעורר כלפי מעלה, כך התעוררות [העליונה] התגברה גם בן כלפיו באפן תמידי. לפיכך: משה ידבר והאלהים יענו בקול (שם שם). וזה סוד, ולכל המורא הגדול. הגדול – שמתגדל והולך, הולך וחזק בודאי.

והנה אברהם חזקן החסיד בא, פתח ואמר, רבי רבי, ודאי בזמן שעמדו ישראל על הר סיני כל המדרגות העליונות נגלו עליהם, והיו מתקשרות בהם, והם היו תאבים להתקשר עוד יותר. אבל [גם] במדה שהיו [ישראל] חושקים, כך היו [המדרגות] מתגלים עליהם יותר. וזה סוד: ישקני מנשיקות פיהו וגו' (שיר א.ב). שהרי כל מדרגה שהיו מתדבקים בה, היו רוצים להתדבק במה שגננו יותר, ואומרים: ישקני מנשיקות פיהו וגו', ומיד היה מתגלה להם. [ואז] היו אומרים: פי טובים דידך מיין (שם שם). וכך היו מתגברים ומתחזקים תמיד. לפיכך: הולך וחזק מאד (שמות שם). ואחר כך, הכל היה נקשר בקשר אחד באימא, שעומדת עליהם. וסוד הדבר: במשוף היבל [דהינו אימא] המה יעלו בהר (שם שם, ג), שאז הכל התקשר ביובל ההוא

לקראת האלהים וכו'. דכמה דהו דרגין מתגלין, הכי הוה משה מקרב להו לישראל לגביהו לאתקפא להו, ואנון מתתקפן תדיר. בגין כך הולך וחזק מאד. וכמה דמשה אתער לגבי עלאה, הכי אתער תתיר נמי לגבה ואתער תדיר. בגין כך משה ידבר והאלהים יענו בקול. ורזא דא ולכל המורא הגדול, הגדול דמתרבי ואזיל, הולך וחזק ודאי.

והא אברהם סבא חסידא אתי פתח ואמר, ר' ר' ודאי בזמנא דקימו ישראל על טורא דסיני פלהו דרגין עלאין אתגליאו עליהו והו מתקשרן בהו, ואנון תאיבין לאתקשרא תתיר. אבל כל מה דהו תאיבין הכי הו מתגלין עליהו נמי תתיר. ורזא דא (שיר א, ב) ישקני מנשיקות פיהו וכו'. דהא כל דרגא דהו מתדבקן בה, הו תאיבין לאתדבקה במאי דגניז תתיר, ואמרין ישקני מנשיקות פיהו וכו'. ומיד אתגליא לה ואנון אמרין פי טובים דידך מיין. והכי הו מתגברן ומתתקפן תדיר. בגין כך הולך וחזק מאד. לבתר פלא אתקשר בקשורא חדא באמא דקומת עליהו. ורזא דמלה במשוף היבל המה יעלו בהר (שמות יט, יג) דכדין פלא אתקשר בההוא יובילא וסליק לעלא, והכא

וְעָלָה לְמַעְלָה. וְכֵן תְּלוּיָה עֲבוּדָתָם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, תּוֹךְ הַסְּתוּם הָעֲלוּיִים בְּנֻדְאֵי.

תְּלוּיָה פְּלִחְנָא דִּישְׂרָאֵל גּוּ סְתִימוּ
עֲלָאָה וּדְאֵי.

וְהִנֵּה אֵלֶיהוּ הִנְבִּיא הִנְאָמֵן בָּא,
פִּתַח וְאָמַר: לֵךְ יְהוּה הַגְּדִלָה וְהַגְּבוּרָה
(וְכוּ) [וְהַתְּפָאָרְתָּ וְהַנְּצַח וְהַהוֹדּוּ פִי כֹל
בְּשָׁמַיִם וּבְאָרְצֵי וְגו'] (דְּבָרֵי הַיָּמִים א
כט,יא). לְמָה רָאָה דָּוִד לְהוֹכִיר כְּאֵן
[שְׁבַע] מְדַרְגּוֹת אֵלּוּ [דְּהֵינּוּ ו'ת']? אֵלּא
הַכֹּל הוּא סוּד עֲלוּיִן בְּנֻדְאֵי. בְּשַׁעָה שְׁהוּ
יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר, תִּקְוֵן תִּקְוֵן הַמְּשַׁכְּנֵן, וְהֵם
בְּאַרְבַּעָה דְגָלִים נִחְלָקוּ, הַכֹּל בְּסוּד
עֲלוּיִן. בִּינּוֹן שְׁהַגִּיעוּ לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, אוֹתוֹ
הַסִּפְדָּר [שֶׁל אַרְבַּעָה דְגָלִים] לֹא עָמַד,
אֵלּא [בָּא בְּמִקְוָמוֹ] סִדָּר אַחֵר. וְלָמָּה
כִּדָּ? אֵלּא מִתּוֹךְ חִבְיּוֹת שְׁמֹחַבְּבַת
הַשְּׂכִינָה אֵת יִשְׂרָאֵל, כִּדָּ נִתְקַנָּה
בְּעַקְבוֹתָם בְּכַמָּה לְבוּשִׁים, שׁוּנִים אֵלּוּ
מֵאלוּ, וְנִרְאִית בְּכַמָּה תִּקְוֵי קְשׁוּטִים,
הַכֹּל לְפִי הַזְּמֵן, כְּמוֹ שְׂרָאוּי. וּבְמִדְבָּר,
כִּדָּ הַתְּחַלְלָה בְּסוּד שֶׁל ד' [אַרְבַּע],¹¹
[וְהַטַּעַם] הוּא שְׁבִאוֹתוֹ מִדְּבָר הוּוּ
שׁוּלְטִים אַרְבַּעָה רֵאשֵׁי טְמֵאָה: נַחֲשׁ
שָׂרָף וְעַקְרָב וְצַמְאוֹן אֲשֶׁר אֵין מוּיִם¹²
(דְּבָרִים ח,טו) וּכְנַגְדָם, [הוּוּ] אַרְבַּעָה

וְהָא אֵלֶיהוּ נְבִיאָה מְהִימְנָא אֲתִי
פִּתַח וְאָמַר, לֵךְ ה' הַגְּדִלָה וְהַגְּבוּרָה
(ד"ה א כט, יא), לְמֵאֵי חֲמָא דָּוִד
לְאַדְכָּרָא הָכָא דְרַגִּין אֵלִין. אֵלּא כִּלְא
רְזָא עֲלָאָה וּדְאֵי. בְּשַׁעָתָא דְהוּוּ יִשְׂרָאֵל
בְּמִדְבָּרָא אֲתַתְּקֵן תִּקְוֵנָא דְמִשְׁפָּנָא. וְאֵנוּן
בְּד' דְגָלִין אֲתַפְרְשׁוּ כִּלְא בְּרְזָא עֲלָאָה.
כִּינּוֹן דְאֲתוּ לְבִי מִקְדָּשָׁא הַהוּא סְדוּרָא לֹא
קָאִים, אֵלּא סְדוּרָא אַחֵרָא. אֲמֵאֵי הִכִּי.
אֵלּא שְׂכִינְתָא מְגוּ חִבְיּוֹתָא דְחִבְיַיִת
לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, הִכִּי אֲבַתְרִיהוּ אֲתַתְּקֵנַת
בְּכַמָּה לְבוּשִׁין מְשַׁנְנֵן אֵלִין מֵאֵלִין,
וְאֲתַחֲזִיאַת בְּכַמָּה תִּקְוֵי קְשׁוּטִין, כִּלְא
לְפּוּם זְמָנָא כְּמָה דְאֲתַחֲזִי. וּבְמִדְבָּרָא
הִכִּי אֲתַפְרְשׁ בְּרְזָא דְד'. דְהָא בְּהַהוּא
מִדְבָּרָא הוּוּ שְׁלִטִין ד' רֵישֵׁי מְסֻאֲבוֹתָא,
נַחֲשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְצַמְאוֹן אֲשֶׁר אֵין מוּיִם

10. דהיינו בינה - אימא עילאה; ואולם הסתום העליון - (סתימו עלאה) רומז למוחא סתימאה, דהיינו אריך - שם תלויה עבודתם של ישראל, וצ"ע; עי' קל"ח, פ' נ"ב, גזי רמח"ל, עמ' רצב-רצג. וגם עי' שערי רמח"ל, עמ' שמה-שמו.

11. ד' הוא רמז למלכות והיא ספירה רביעית לד"א כשהוא בעיבור: "שלוש על גבי שלוש ומלכות רביעית אחריה", כללות האילן ד,א. באותו זמן המלכות סוגרת הדלת (רמז לד') לד"א כדי שלא ישלטו החיצונים, עי' אדיר במרום עמ' רפח. מובן עכשיו למה במדבר המלכות היא בבחינת ד', דהיינו, כדי לכפות כוחות הטומאה.

12. עי' ת"ז תי, עי, קכה, ע"א: "ואלין ארבע גונין בישינ אינון ארבה קליפין דאגוזא, תהו ובוהו וחושך ותהום. ואלין אינון נחש שרף ועקרב וצמאון".

דגלים לכהות אותם. אבל באשר באו לבית המקדש, אז סדרו הסדורים בדרך אחרת [דהינו, שבע מדרגות]. וכך בכל שר ושר [של אומות העולם] שהלכו ישראל תחתיו, השכינה נראתה כד בסדר עליון לפי הסדרים של אותו שר [משרי הממאה] ממש. וסוד הדבר: לסתרי ברכבי פרעה [דהינו שרי הממאה] דמיתוך רעית¹³ (שיר א, ט). שהרי כמו שגראו אלו סדרי המונות, כך נמצאת השכינה פגגם.

ובאותו זמן [של דוד המלך], כשהתנדבו ישראל לבית המקדש, החל התקון של המקדש להתקן. ובמשכן כתוב: ויקחו לי תרומה מאת כל איש (שמות כה, ב). שהשכינה כך צריכה להילקח מפל מדרגות המלך. אבל בפדבר גלקחה [נבניתה] בסוד התקון שהיה ראוי [אז], ועכשו [פבגן בית המקדש] נבנית בדרך אחרת, לפי הסוד שראוי [עתה]. לפיכך פאן הסדורים סדרים [על פי שבע ספירות התחונות, כמו שכתוב]: לך יהוה הגדלה (וג') [והגבורה והתפארת והנצח וההוד, פי כל (סוד)]¹⁴ - [אז] לך יהוה הממלכה [מלכות] - השכינה. ועם כל זה, [בזמן דוד] הסדרים לא נשלמו בסדר השלם שראוי לפי הסודות העליונים לישראל

(דברים ח, טו). לקבל דא ד' דגלין לאכפא לון. אבל פד עאלו לבי מקדשא, פדין אסתדרו סדורין בארץ אחרנא. והכי בכל שרא ושרא דאזלין ישראל תחותה, שכינתא אתחזיאת הכי בסדרין עלאין, לפום סדרין דההוא רברבא ממש. ורזא דמלה לססתי ברכבי פרעה דמיתוך רעיתי (שיר א, ט). דהא פמה דאתחזיאו אנון סדרי משרין, הכי אשתפחת שכינתא לקבליהו.

ובההוא זמנא דאתנדבו ישראל לבי מקדשא, שארי תקונא דמקדשא לאתתקנא. ובמשפנא פתיב ויקחו לי תרומה מאת כל איש (שמות כה, ב) דשכינתא הכי צריכה לאתנטלא מכלהו דרגין דמלכא. אבל במדברא אתנטילת ברזא דההוא תקונא דאתחזי. והשתא אתנטילת בארץ אחרנא לפום רזא דאתחזי. בגין כך הקא אסתדרו סדרין לך ה' הגדלה וכו' לך ה' הממלכה. ועם כל דא סדרין לא אשתלימו בסדורא שלים דאתחזי לפום רזין עלאין לישראל דוקא, אלא בזמנא

13. שהשכינה דמתה את עצמה כנגד סדר שרי הטומאה.

14. שכך הנוקבא - המלכות, נבנית מהספירות של זעיר אנפין, עי' קל"ח כו, עמ' סז.

15. עד כאן ששה ספירות של זעיר אנפין, ומהם נבנית השכינה.

דוקא אלא בזמן שלמה המלך, שאז הכל הסתדר בסוד [של עשר מדרגות] שלא הסתדר בזמן אחר, שראוי לישראל ולא לאחרים. ועל זה תמחה מלכת שבא, ¹⁶ ודאי.

דשלמה מלכא. דכדין פלא אסתדר ברזין דלא אסתדר בזמנא אחרא, דאתחזי לישראל ולא לאחריני. וע"ד תנהת מלכת שבא ודאי.

בא וראה, שבזמן שרצה שלמה להכניס הארון לתוך קדש הקדשים [ג"ר], נדבקו השערים, ¹⁷ והכל הוא סוד עליון. שהרי זה היחוד העליון, שלא היה יכול להפצא למטה בעולם הזה. ואפלו שאמר [שלמה]: ויבא מלך הכבוד ¹⁸ (תהלים כד, ט) [מלך הכבוד] – זה הקדוש ברוך הוא [ז"א], לא נראה התקון להתקן, עד שהזכיר את התקון העליון [דהינו הדעת] בזמן שקבלו ישראל התורה, וזה סוד [מה שאמר שלמה]: יהיה צבאותי ¹⁹ [הוא מלך הכבוד] (שם, שם, שם), שבזמן שעמדו [ישראל] על הר סיני, וגודעו כל הנשמות שהם חילות המלך, ובנים שלו, [ועוד] נקשרו בו, ²⁰ ולהם [דור המדבר, דור יעה] נמסר תקון זה, התקון השלם ²¹ [של עשר ספירות].

ותא חזי, דבזמנא דבעא שלמה לאעלא ארונא לגו בק"ק אתדבקו פרעין. וכלא איהו רזא עלאה. דהא דא יחודא עלאה דלא יכיל לאשתפחא לתתא בהאי עלמא. ואפלו דאמר ויבא מלך הכבוד (תהלים כד, ט) ודא קודשא בריך הוא, לא אתחזי תקונא לאתתקנא. עד דאדכר תקונא עלאה בזמנא דקבילו ישראל אורייתא. ורזא דא ה' צבאות, בזמנא דקימו על טורא דסיני ואשתמודעו פלהו נשמתין דאנון משרין דמלכא, בנין דילה, ואתקשרו בה, ולהו אתמסר תקונא דא תקונא שלים.

16. עי' מלכים א, פרק י, ד-ה: "ותרא מלכת שבא את כל חכמת שלמה והבית אשר בנה... ולא היה בה עוד רוח"; עי' בבא בתרא טו, ב, שמלכת שבא לא היתה אשה אלא מדובר כאן במלכות שבא; אולם לפי הפסוקים והמדרשים (שמות רבא פכ"ו, שיר השירים רבא פ"ד, קהלת רבא פ"ב ועוד) מלכת שבא היתה אישה. עי' זהר בלק קצד, ע"ב.

17. עי' שבת דף ל, ע"א; מועד קטן ט, ע"א; סנהדרין קז, ע"ב.

18. דהיינו שיתגלה יחודו.

19. ולכאורה בגמ' בשבת, שם אמרו, עד שאמר שלמה: זכרה לחסדי דוד וכו' רק אז נפתחו השערים, מכל מקום תחילת התיקון היה כשאמר: ה' צבאות, שאז נרגעו השערים.

20. נקשרו בו עד הדעת, יותר מבחינת ז"א.

21. ולכן הוצרך שלמה להזכיר תיקון זה של ה' צבאות כדי שיתגלה היחוד העליון.

בא וראה, בזמן שעמדו ישראל על הר סיני, נראתה להם השכינה בכל הסדרים שיכולה להראות [בכל] הזמנים. וסוד הדבר, ולכל המורא הגדול. הגדול – בגלל שכולל הכל, ולכל [המדרגות האלו] הוכנו ישראל על ידי משה. וזה סוד: ויצא משה את העם (וגו') [לקראת האלהים] (שמות יטו), שפמו שנתגלו המדרגות לפי סודות [עליונים] הנמצאים לכל זמן, כך ישראל הוכנו בנגדם בודאי. אשרי חלקם.

ותא חזי, בזמנא דקימו ישראל על טורא דסיני אתחזיא (בכ) להו שכינתא בכלהו סדרין דיקלת לזמנא לאתחזאה. ורזא דמלה ולכל המורא הגדול. הגדול בגין דכליל פלא. ולכלא אזדמנו ישראל ע"י דמשה. ורזא דא ויצא משה את העם וכו', דכמה אתגליאו דרגין לפום רזין לאשתכחא לכל זמנא, הכי אזדמנו ישראל לקבליהו ודאי. זכאה חולקיהון.

ליל ב"ה באדר

והנה מטטרון"ן השר הגדול בא, פתח ואמר, רבי רבי: והמשפלים – אלו מעמים ונקודות. וזהו פוהר הרקיע – זה ספר תורה, ששם נמצאים תגים ואותיות.²² ובשעה שעולים לקרוא בו, מתעוררים אותם מעמים ונקודות, להתגלות בהם.

והא מטטרון"ן שרא רבא אתי ואמר, ר' ר' והמשפלים אלין טעמים ונקודות. וזהירו פוהר הרקיע דא ספר תורה דתמן קימין תגין ואותיות. ובשעתא דסלקין למקרי בה אתערו אנון טעמים ונקודות לאתגלאה בהו.

ומי שעולה לספר תורה צריך לברך בראשונה,²³ כדי להמשיך פח לעצמו לתקן תקונו. וסוד הדבר, כל המברך מתברך.²⁴ ואם תאמר, מה היא הברכה

ומאן דסליק לספר תורה אצטריך לה לברכא פקדמיתא, בגין דיתמשך חילא לגרמה לאתקנא תקוניה. ורזא דמלה כל המברך מתברך (סוטה לח). ואי תימא

22. בספר תורה אין יש אלא תגים ואותיות ולא טעמים ונקודות עיין קל"ח, פתח כג.

23. עי' מגילה כא, ע"א, על עליה לדוכן, ראה פרי עץ חיים, שער קריאת ס"ת, סוף פ"א.

24. ע"פ סוטה לח ע"ב ושם: "כל כהן שמברך מתברך"; זהר עקב, רעב, ע"ב; ראה גם כן קומץ המנחה ח"ב, לב (ר' צדוק): "והברכה להשם יתברך היא עצמה ברכה לנברא... וכמ"ש כל המברך מתברך". ולא עלה בידי מקור אחר של המימרא הנ"ל; בכתבי רמח"ל עי' לעיל הקדמה, ד"ה: ובגין דכלא מתברכין; אוצרות רמח"ל, רות, עמ' קצד: "ויאמר לקוצרים ה' עמכם - כל המברך מתברך ראשונה"; תקט"ו תפלות, ת' קול; תסט.